

Dual jest jednym z najstarszych producentów gramofonów. Obecnie znowu się na nich koncentruje, ma ich w sumie w ofercie sześć, podzielonych po równo na dwie grupy – konstrukcji manualnych i automatycznych.

DUAL CS 618Q

S 618Q jest najlepszy ze wszystkich, i chociaż formalnie należy do rodziny modeli manualnych... to i on ma

w sobie trochę automatyki. Można go zakwalifikować jako półautomatyczny, mimo że działa trochę inaczej niż Audio-Technica AT-LP8X.

Plinta z MDF-u jest prosta, dostępna w trzech wersjach kolorystycznych: lakierowana na czarno, na wysoki połysk; oklejona czarną, matową folią albo okleiną orzechową.

CS 618Q ma napęd bezpośredni. Obsługiwane są trzy prędkości obrotowe; do najpopularniejszych 33,3 oraz 45 obr./min dochodzi jeszcze 78 obr./min, obroty kojarzone najczęściej z płytami szelakowymi, chociaż wcale do nich się nie ograniczające.

Talerz jest odlewany z aluminium, ma dość gruby zewnętrzny kołnierz, wytłumianiem wibracji zajmuje się gruba, gumowa mata. Ramię 8,5-calowe osadzono na masywnej i długiej podstawie, której forma zapewne ma związek z obecnością mechanizmów automatyki windy.

Towarzyszy jej jednak klasyczna dźwigienka, a działanie nawiązuje do typowych gramofonów manualnych

(w Audio-Technice AT-LP8X dźwigienki nie ma, jest tylko nowoczesny przycisk).

Zawieszenie jest złożone z dużej obejmki typu C oraz dwóch pierścieni – zewnętrznego i wewnętrznego (odpowiedzialne są za sekcję poziomą i pionową) z systemem podpór i łożysk. Przeciwwaga ma postać klasycznego krążka, natomiast anti-skating to mechanizm z pokrętłem. Oprócz siły nacisku oraz anti-skatingu, ramię nie ma dodatkowych regulacji.

Rurka ramienia jest prosta i zakończona gniazdem, w które wkręcamy kątową główkę (jej kształt jest w tym przypadku konieczny, by ustalić właściwą geometrię wkładki).

Producenci gramofonów najczęściej poszukują do nich wkładek (o ile sami takich nie robią) w ofertach dwóch firm: Audio-Techniki lub Ortofona. Dual skłania się ku Duńczykom, sięga do popularnej serii 2M, wybiera z niej dość wysoki model *Blue*, a nie najczęściej spotykany, tańszy *Red*.

Najważniejsza między nimi różnica dotyczy igły. W 2M *Blue* cała igła jest wykonana z jednego kawałka diamentu i zamocowana na aluminiowym wsporniku; w tańszych modelach diamentowa jest tylko końcówka igły.

Wkładka charakteryzuje się wysokim poziomem napięcia wyjściowego, który wynosi 5,5 mV (dla porównania: w A-T VM95E jest to 4 mV). Poziom 5,5 mV jest kompatybilny z każdym przedwzmacniaczem gramofonowym na rynku (i każdym wejściem phono we wzmacniaczu) – o ile jest to urządzenie obsługujące wkładki typu MM.

CS 618Q ma zintegrowany przedwzmacniacz, możemy go wykorzystać lub pominąć, przekierowując sygnał z wkładki wprost do gniazd RCA. Służy do tego umieszczony obok nich mały przełącznik, kolejny (już bliżej złącza zasilającego) pozwala wyłączyć automatykę.

“Poskładanie” i obsługa gramofonu nie jest skomplikowana; ogranicza się do wyboru prędkości obrotowej (pokrętłem, któremu towarzyszy uruchomienie napędu).

Dual szybko rozkręca talerz i sprawnie hamuje, silnik działa bezgłośnie. Kalibrując testowany egzemplarz, producent ustalił wyższą (o 0,4%) niż nominalna prędkość obrotową, co jest częstą i niegroźną praktyką. Zniekształcenia W&F są bardzo niskie, wynoszą 0,16%.

Talerz jest aluminiowym odlewem z grubą, gumową matą.

CS 618Q ma napęd bezpośredni, który pozwoli zdobywa (a raczej odzyskuje) uznanie.

Również CS 618Q obsługuje trzy prędkości obrotowe, przełączane wygodnym pokrętelem.

ODSŁUCH

Dual, firma z gramofonowymi tradycjami, zadbała o to, aby jej najlepszy model *S 618Q* ani specjalnie nie zaskoczył, ani nie rozczarował wszystkich, którzy swoje oczekiwania wiążą właśnie z kulturą analogowego brzmienia, jego barwą, spokojem i elegancją. To gramofon dla tych, którzy niekoniecznie chcą porzucić wszystkie cyfrowe źródła dźwięku, a więc nie poszukują gramofonu, który je przeliczy i pokona, lecz takiego, który stworzy wyraźną alternatywę, będzie miał swój styl służący przeżywaniu muzyki w określony, "romantyzujący" sposób. Tak można ująć koncepcję Duala zwłaszcza w konfrontacji z *AT-LP8X* (który przy *S 618Q* brzmi jak "zyleta"), jednak w szerszym spektrum nie jest to brzmienie ekstremalnie winylowe. Co ciekawe i wartościowe, charakterystyka tonalna nie jest wyraźnie przechylona w stronę niskich częstotliwości, nie deprymuje wysokich tonów.

Analogowy styl i komfort jest tworzony przez bardziej szlachetne elementy i akcenty, godne tej klasy gramofonu.

CS 618Q, chociaż pozostaje w ramach tak określonego paradygmatu, jest znacznie lepszy od tańszych modeli, w których zastosowano wkładkę *2M Red*; droższa odmiana *Blue* nie robi rewolucji, ale wnosi wyraźną poprawę. I nie tylko wkładka.

Z dobrego zrównowazenia wydobyto ciepłą, przyjemną barwę, a jednocześnie płynność i świeżość rozciągającą się w całym pasmie. Wysokie tony są gładkie, czasami wydają się przygaszone, a kiedy indziej są zaskakująco

szczegółowe. *CS 618Q* na pewno nie rozjaśnia, utrzymuje umiarkowany poziom w tym zakresie, a jednocześnie dysponuje wysoką rozdzielczością, procentującą z płytami, które na to zasługują. Dual nie nęka detalami wyciągniętymi na pierwszy plan, ani ostrymi, ani subtelnymi. Utrzymuje porządek mikrodynamiczny i przestrzenny. Cała kompozycja jest jednak głęboko przesycona "duchem analogu", w którym ważną rolę ogrywa gęsta, "organiczna" średnica, wsparta przez niski, swobodny, zaokrąglony bas.

Zintegrowany moduł korekcji phono może być dobry na sam początek, jednak ma ograniczenia w dynamice i przejrzystości; nawet podłączając *iFi Audio Zen Phono* (przedwzmacniacz kosztujący ok. 900 zł), uzyskałem lepsze rezultaty. *CS 618Q* zasługuje na takie potraktowanie, zresztą jak każdy gramofon tej klasy.

W podstawie ramienia mieście się też mechanizm elektronicznej windy.

Okazałe zawieszenie złożone jest z dwóch pierścieni oraz masywnej obejm.

DUAL CS 618Q

CENA

5800 zł
www.eic.com.pl

DYSTRYBUTOR

EIC

WYKONANIE

Klasyczna forma w trzech wariantach kolorystycznych. Napęd bezpośredni. Bardzo dobra wkładka Ortofon *2M Blue*.

FUNKCJONALNOŚĆ

Półautomat z możliwością całkowitego wyłączenia dodatkowych układów. Podstawowe regulacje. Zintegrowany przedwzmacniacz phono.

BRZMIENIE

Klasycznie analogowe; płynne, miękkie, gładkie, ale też dojrzałe, bogate i wyrafinowane.

Kątowa główka stosowana jest zwykle w krótszych ramionach.

W pół kroku do automatyzacji

Pod względem "automatyzacji" gramofony dzieli się umownie na trzy typy: manualne, automatyczne i półautomatyczne. W pierwszych wszystkie czynności (poza kręceniem talerzem...) wykonujemy ręcznie, a więc ustawiamy igłę nad wybranym obszarem płyty, ramię opuszczamy i w dowolnym momencie podnosimy (za pomocą wajchy windy). W gramofonach automatycznych wystarczy położyć płytę na talerz i nacisnąć przycisk Start, a urządzenie zrobi całą resztę; podjedzie igłą nad początek płyty, opuści ją, a po zakończeniu odtwarzania podniesie i wycofa do pozycji wyjściowej; na końcu zatrzyma wszystkie mechanizmy.

Półautomaty nie "wtrącają się" na początkowym etapie, ustawienie i opuszczenie igły należy do użytkownika, podobnie jak w gramofonach manualnych. Gdy jednak odtwarzanie dobiegnie końca, igła zostanie uniesiona, a silnik zatrzymany.

W konstrukcjach półautomatycznych stosowane są różne mechanizmy sterujące windą ramienia. Proces ten może być całkowicie związany z elektroniką (jak w Audio-Technice AT-LP8X) lub mieć charakter "pośredni" (jak w Dualu CS 618Q), w którym tradycyjną dźwigienkę (windy) uzupełniono o dodatkowy mechanizm unoszący ramię.

Gramofony półautomatyczne zawdzięczają dobrą reputację połączeniu wygody i dobrego brzmienia (które z różnych przyczyn mechanicznych może być degradowane w gramofonach automatycznych).

Wbudowany przedwzmacniacz phono można wyłączyć.

Drugi przełącznik pozwala na odłączenie automatyki.

Wkładka to rarytas, Ortofon 2M Blue jest rzadko spotykamy w "gotowych" gramofonach tej klasy cenowej.